

zaaknummer 2011 T 318 (1)

Datum beslissing 2 juli 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.J.L. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde [naam],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Onze Lieve
Vrouwe van Lourdes.

en:

(wijlen)[naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde [naam],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Onze Lieve
Vrouwe van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 januari 2012. Op 4 april 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], provinciale overste van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes.

Ten aanzien van aangeklaagde [naam] is op 29 februari 2012 ter griffie een 'toestemming klacht als steunbewijs' binnengekomen.

Ten aanzien van aangeklaagde [naam] is op 24 mei 2012 ter griffie een 'toestemming klacht als steunbewijs' binnengekomen.

Op 31 mei 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Ter zitting is de klacht tegen [naam] (broeder [naam]) die onderdeel uitmaakt van het klaagschrift, aangehouden teneinde steunbewijs te vergaren. Over de klacht tegen broeder

[naam] zal op een nader te bepalen datum in een afzonderlijk advies van de Klachtencommissie geadviseerd worden onder zaaknummer 2011 T 318 (2).

Klager is verschenen in het bijzijn van zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.J.L. Bomers.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], provinciale overste van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes.

2. De klacht

2.1 Klager was negen jaar oud toen hij samen met twee andere broers in [naam] in [plaats] werd ondergebracht. Aanvankelijk werd klager samen met zijn broers in groep 3 geplaatst, zijn broers werden na circa een jaar van hem gescheiden. Klager is tot zijn 19^e jaar op [naam] gebleven.

Ten aanzien van aangeklaagde [naam]

2.2 Aangeklaagde [naam], ook wel broeder [naam] genaamd, was het hoofd van de keuken van [naam]. De jongens hadden om de beurt keukendienst. Zij moesten dan eten in de keuken halen. Als klager zich in de keuken bevond, werd hij regelmatig betast door aangeklaagde [naam]. Aangeklaagde [naam] heeft het geslachtsdeel van klager vele malen betast. Dit deed hij wanneer klager maar in de keuken was en de gelegenheid zich voordeed. Aangeklaagde [naam] trok zich naar je toe en ging dan met zijn hand in je onderbroek. Ook was aangeklaagde [naam] leider van de drumband, die onderdeel was van harmonie [naam]. Klager was tamboer in deze drumband. De drumband ging vaak op tournee, ook naar het buitenland. Wanneer de gelegenheid zich voordeed, betastte aangeklaagde [naam] het geslachtsdeel van klager, bijvoorbeeld wanneer een kostuum gepast moest worden. Ook was aangeklaagde [naam] chauffeur. Hij bracht kinderen van het [naam] naar een vakantiehuisje in [plaats]. Klager is ook rondom dit huisje verschillende malen seksueel misbruikt, klager denkt dat dit tientallen keren is gebeurd. Aangeklaagde [naam] wilde dan gaan wandelen en wanneer zij uit het zicht waren begon aangeklaagde [naam] hem te zoenen en zijn geslachtsdeel te betasten. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager in tegenstelling tot wat er abusievelijk in het klaagschrift is vermeld, aangegeven dat hij aangeklaagde [naam] nooit heeft moeten bevredigen. Klager werd telkens door hem betast.

Ten aanzien van aangeklaagde [naam]

2.3 Aangeklaagde [naam] was vicaris in [naam]. Ook hij zocht regelmatig toenadering tot klager. Klager werd geknuffeld en gezoend. Al snel ging dit zoenen over in tongzoenen. Dit gebeurde wanneer aangeklaagde [naam] maar de gelegenheid had. Deze gebeurtenissen hebben zich zeer regelmatig voorgedaan. Toen klager op een gegeven moment liet blijken dat hij hier geen behoefte aan had, is aangeklaagde [naam] gestopt met deze handelingen.

De gevolgen voor het persoonlijke leven van klager

2.4 Toen klager nog in [naam] woonde heeft hij zijn huidige echtgenote ontmoet. De gebeurtenissen in [naam] hebben diepe sporen achtergelaten. Zo vertrouwt hij mensen niet of nauwelijks en is hij achterdochtig. Hij doet het liefst dingen alleen. Ook zijn contact en communicatie met anderen verloopt moeizaam. De gevoelens van onmacht en eenzaamheid zijn hem altijd bij gebleven. Dat hij nu is wie hij is heeft klager te danken aan zijn vrouw die hem altijd veel liefde en steun heeft gegeven. Samen hebben zij ook twee kinderen. De voorbereidingen van het klaagschrift hebben klager opnieuw veel leed bezorgd.

2.5 Klager wenst in zijn recht te worden hersteld. Hij wenst dat namens de Congregatie schriftelijk erkend wordt dat het seksueel misbruik door de aangeklaagden [naam] en [naam]

heeft plaatsgevonden. Tevens wenst hij schriftelijke excuses van de Congregatie voor de negatieve gevolgen die klager heeft ondervonden in zijn persoonlijke leven.

3. Het verweer

Ten aanzien van aangeklaagde [naam]

Aangeklaagde [naam] is overleden en kan geen weerwoord geven. De provinciale overste [naam], voornoemd, heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde [naam]. Vaststaat dat aangeklaagde [naam] met uitzondering van drie maanden in [jaartal], van [jaartal] tot aan zijn overlijden in [jaartal] in [naam] gewerkt heeft. De provinciale overste is bekend met een tweetal andere meldingen jegens aangeklaagde [naam]. In de archieven zijn echter geen aanwijzingen gevonden die zouden duiden op seksueel misbruik of andere misdrijven.

Ten aanzien van aangeklaagde [naam]

Aangeklaagde [naam] is in verschillende perioden in [naam] werkzaam geweest, in ieder geval ook in de periode [periode]. Daarna is hij verhuisd, de provinciale overste kan niet nagaan of aangeklaagde [naam] toen ook daar niet meer werkzaam is geweest. In de archieven zijn geen aanwijzingen gevonden die zouden duiden op seksueel misbruik of andere misdrijven. Wel is de Congregatie bekend met een ander klaagschrift jegens aangeklaagde [naam]. Ter zitting heeft de provinciale overste dit klaagschrift erkend als steunbewijs.

De handelwijze, zoals omschreven in het klaagschrift, van de beide aangeklaagden wordt ten zeerste afgekeurd. Er is ernstig misbruik gemaakt van de posities die de broeders bekleedden maar ook van de kwetsbaarheid en lichamelijke integriteit van klager. Het leed dat de gebeurtenissen bij klager veroorzaakt hebben, treft de provinciale overste zeer. De R.K.- Kerk waar de Congregatie deel van uitmaakte was blijkens het rapport van de commissie Deetman, gericht op de eigen reputatie en plegers in plaats van op die van de slachtoffers. Er was dan ook geen enkele aandacht voor degene die slachtoffers waren geworden van wangedrag van geestelijken, waardoor deze zonder enige begeleiding en verontschuldigen, achterbleven. De R.K.-Kerk en de Congregatie zijn hier ernstig in gebreke gebleven. Juist vanuit het christelijke gedachtengoed had de kerk er voor de hulpbehoevenden moeten zijn. De provinciale overste geeft aan dat hij op grond van de ter beschikking staande gegevens noch kan bevestigen noch kan ontkennen dat aangeklaagden zich hebben schuldig gemaakt aan seksueel misbruik jegens klager maar dat hij geen redenen heeft om aan te nemen dat klager niet de waarheid spreekt. De provinciale overste wil de pijn erkennen die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem mogelijk is aangedaan door beide aangeklaagden. Daarvoor biedt hij zijn oprechte verontschuldigen aan. Ter zitting heeft de provinciale overste nog gewezen op de mogelijkheid voor klager om zich aan te sluiten bij de lotgenotengroep van personen die in [naam] verbleven hebben.

4. De beoordeling

Ten aanzien van aangeklaagde [naam]

4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3. van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten of ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik

ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten gepleegd door aangeklaagde [naam] moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de Procedure.

4.3 Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde [naam] verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde [naam] zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager meerdere malen gedurende een periode van circa vier jaar door aangeklaagde [naam] betast is aan zijn geslachtsdelen. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de verklaring van [naam] hetgeen door klager is gesteld. [naam] heeft op 29 februari 2012 toestemming gegeven zijn klacht te gebruiken als steunbewijs in de onderhavige procedure. Het klaagschrift van [naam] is eveneens behandeld door de Klachtencommissie op 31 mei 2012 onder registratienummer 2011 T 264. Ook hij is seksueel misbruikt door aangeklaagde [naam], dit misbruik ging echter nog verder dan het misbruik van klager.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde [naam] met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een autoriteit. Ook de duur en frequentie van het seksuele misbruik is ernstig te noemen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De provinciale overste heeft daartoe een eerste stap gedaan door ook ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

Ten aanzien van aangeklaagde [naam]

4.6 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3. van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten of ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.7 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten gepleegd door aangeklaagde [naam] moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de Procedure.

4.8 Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde [naam] verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde [naam] zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager door aangeklaagde [naam] meerdere malen is ge(tong)zoend

en geknuffeld. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de verklaring van [naam] hetgeen door klager is gesteld. [naam] heeft op 24 mei februari 2012 toestemming gegeven zijn klacht te gebruiken als steunbewijs in de onderhavige procedure. Hij geeft onder meer aan te zijn ge(tong)zoend door aangeklaagde [naam].

4.9 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde [naam] met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen à tien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een autoriteit.

4.10 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De provinciale overste heeft daartoe een eerste stap gedaan door ook ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Klager heeft voorsnog niet verzocht om financiële compensatie. Over het eventuele verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de provinciale overste kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciale overste van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes de klacht ten aanzien van:

- I aangeklaagde [naam] gegrond te verklaren; en
- II aangeklaagde [naam] gegrond te verklaren en voorts al het mogelijke te doen om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 2 juli 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de provinciale overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de provinciale overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de provinciale overste.